

ČESKY

JIZERSKÉ NOVINY

2024
2025

JIZERKY UMÍ PŘEKVAPIT

LIBERECKO JABLONECKO FRÝDLANTSKO TANVALDSKO

Proměny Jablonce nad Nisou

Komentované prohlídky "Proměny Jablonce nad Nisou" navazují na minulé ročníky procházek s průvodcem po Jablonci, které se zaměřovaly na určitá historická, nebo architektonická témata. Letošní prohlídky budou pátrat po tom, jak se Jablonec nad Nisou postupně měnil.

Čas prohlídky 16.00 – 17.00 h

Cena prohlídky 100 Kč základní; 70 Kč snížená

Témata prohlídek

Jablonecká náměstí pod drobnohledem

– 27. 5. 2024; 26. 8. 2024

Jablonec z jedné strany na druhou

– 24. 6. 2024; 30. 9. 2024

Jablonecký ostrov odpočinku

– 29. 7. 2024; 21. 10. 2024

Začátek a konec prohlídky

Dům národopisců Jany a Josefa V. Scheybalových

Prodej www.evstupenka.cz

Informace www.jizerky.cz

Organizátorem prohlídek je Turistický region Jizerské hory – Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko a Tanvaldsko.

Dárky z Jizerek

Chtěli byste mít kousek Jizerek doma, nebo obdarovat své známé a přátele? Neváhejte si vybrat z našich produktů, které vám region připomenou, i když budete třeba na druhém konci světa. Produkty můžete zakoupit přímo u nás, nebo v některých informačních centrech v Jizerkách.

Více informací na www.jizerky.cz/produkty.

JIZERSKÉ PEXESO

Nejkrásnější obrázky z jizerské přírody najdete v originálním pexesu, jehož koupí navíc podpoříte ochranu přírody Jizerek. Autory překrásných snímků na pexesu jsou fotografové Radim Hlaváč a Matyáš Gál. Pexeso můžete zakoupit za 45 Kč. 15 Kč z této částky putuje Jizersko-ještědskému horskému spolku, který využije tyto finanční prostředky k ochraně přírody.

PLECHÁČKY

Patříte-li k fanouškům plecháček, budete nadšeni z výběru ze dvou druhů v naší tradiční krásné modré barvě. Mají objem 330 ml. Plecháčky jsou skvělým doplňkem, suvenýrem i dárkem. Pamatujte však na to, že mají rádi ruční omývání jemnými čisticími prostředky a do myčky nepatří.

TRIČKA

Jizerskou eleganci do svých šatníků dostanete díky našim tričkům s motivy šištiček a písmenem J představujících strom vyrůstající na skále. Symbolika vám ale připomene vše, co k Jizerkám patří, a tak si každý v motivech může najít to své. Zakoupit si můžete trička v různých barvách i velikostech, v pánském i dámském střihu.

OMALOVÁNKY

Zábava i poučení, takové jsou omalovánky s originálními ilustracemi zasaženými do přírody Jizerských hor. Každý z obrázků představuje jedno pravidlo chování v přírodě. Zakoupením omalovánky si vaše děti užijí zábavu při malování a zároveň si osvojí pravidla chování v přírodě obecně.

IVAN ROUS

Odborník na dějiny průmyslu, hornictví, geologii, staré a rekonstrukční mapy, vodní díla, zbrojní výrobu za 2. světové války a nucené práce ve 20. století, takový je výčet specializace Ivana Rouse, zástupce ředitele Severočeského muzea v Liberci. V Severočeském muzeu působí už od roku 1999, vydal řadu publikací a je známý svými poutavými vyprávěními na přednáškách.

Nucené práce, 2. světová válka a zbrojní výroba jsou poměrně pochmurná témata, co Vás vedlo k této specializaci?

Na začátku stála otázka „Jak to vlastně bylo?“ a dnes jsme u více jak tří set táborů jen v okresech Liberec a Jablonec nad Nisou za druhé světové války. Do toho přišla v tomto období obrovská industrializace, nesrovnatelná s žádnou jinou dobou. Tisíce nuceně pracujících osob desítek národností v prostoru Jizerských hor, léta uvězněných v lágrech. To je neuvěřitelně silné téma a nikdo se tomu, až na několik výjimek, pořádně nevěnoval. Pár táborů bylo známých, ale třeba o romském v Liberci se nevědělo, objevujeme archivně další, včetně těch, kde byli vězni koncentračních táborů. Poprvé se dotýkáme role Alberta Speera a jeho obrovského vlivu skrze Zbrojní inspektorát IVb na život v regionu za války. Jizerky se pomyslně staly vězením i továrnou. Vyráběly se zde například spalovací komory raket V2, součástky do letadel, tanků, radary, milióny zapalovačů do granátů, statisíce min. I dnes mě to překvapuje rozsahem.

Velkým tématem je nyní projekt Severočeského muzea v Liberci, Jizerskohorského muzea a firmy Nautico, který se týká osudů ponorky U-206 Reichenberg. Co má vlastně ponorka společného s Libercem a co má projekt za cíl?

Nad ponorkou měl patronát Liberec, ale hlavně je u ní neuvěřitelně silný příběh, který se týká i osudů obětí ponorky. Podařilo se nám například propojit dvě rodiny, které rozdělil útok ponorky U-206 na rybářskou loď. Dozvěděly se, co stálo za smrtí jejich předků. Byli jsme v kontaktu s ženou, které se jako malé holčičce domů nevrátil táta. A my jsme ji mohli po dlouhých 80 letech říci proč. Nalezení ponorky je už jen ta pomyslná třešnička na celém příběhu, kam patří mnoho dalších vrstev. Nalezení je možné, ale je to běh na dlouhou trať. Máme k dispozici vybavení, znalosti na nalezení, ale brzdí nás logistika a finanční náročnost. To však časem překonáme. Vždyť už na první expedici jsme našli minimálně jeden dosud neznámý vrak.

K Vaším zájmům patří také geologie. V roce 2018 došlo v Jizerkách k pozoruhodnému objevu, v Pytlácké jámě byl zmapován vulkanický kráter. Znamená to, že v těchto místech byla sopka a je něčím výjimečná?

Odborně je to maarová diatréma a mohla by být zdrojem safírů. Je totiž mladá a nyní víme, že na Jizerce jsou zirkony o stáří 5,5 mil. let. Objevili jsme však i další tělesa dávných sopek, nebo žil. Po letech spolupráce s Českou geologickou službou jsou Jizerky „bohatší“. Nyní jsme zúročili výzkum ve vydání geologické mapy Jizerky a odpovídáme tam na otázky ohledně původu safírů, iserínů, ale i historické těžby. Je to pro nás napínavý příběh, ve kterém „žonglujete“ s milióny lety.

Mgr. Jaroslav Zeman, Ph.D.

Jaroslav Zeman je historik architektury a památkář, který se specializuje na architektonické dědictví českých Němců. Od roku 2013 působí na Národní památkovém ústavu, územním odborném pracovišti v Liberci. Setkat jste se s ním mohli například v roce 2022 na komentovaných prohlídkách po Liberci a Jablonci nad Nisou, které pro vás Visit Jizerky uspořádaly. Každý, kdo se jich zúčastnil, jistě potvrdí, s jakým zápalem a nadšením dokáže vyprávět o každém detailu obou měst.

Cílem Vaší práce je přispět k popularizaci Liberce. V čem má podle Vás Liberec své největší kouzlo?

Za mě je to nepochybně jeho výrazně kontrastní tvář a neopakovatelná atmosféra, kde se vzájemně prolíná moderní i stará architektura. To v takové míře nenajdeme v žádném jiném městě. A líbí se mi také, že je zde stále živý odkaz SIALu a vzniká v Liberci zajímavá moderní architektura, i když samozřejmě v menší míře, než bych si přál.

Jaké je Vaše nejoblíbenější místo, nebo stavba v Liberci, čím je zvláštní?

To je poměrně složitá otázka, těch staveb je víc – ať už rázovité tzv. Papírové náměstí a jeho okolí, Liebiegovo městečko, Lidové sady, Lesní koupaliště, unikátní soubor motoristických staveb... Pokud bych měl ale vypíchnout jednu jedinou věc, byl by to asi kostel sv. Máří Magdalény, který je dle mého soudu esencí ducha Liberce, v němž se prolínají moderní konstrukční prvky, jako např. ocelový krov z příhradových vazníků, převzaté z průmyslové architektury a zároveň poměrně konzervativní architektonické formy. Byť se o něm mluví a píše pouze jako o kostele, jednalo se o vůbec nejmladší kapucínský klášter u nás. Protože jsme v Liberci, určitě nepřekvapí, že jeho stavbu iniciovala rodina Liebiegů, jako většinu významných staveb. Zde to byla konkrétně Marie Paulina Liebiegová, která sem povolala i kapucínský řád, což byl ve své době již poměrně anachronismus.

Vaší pozornosti neunikne ani žádný detail Jablonce nad Nisou. Jaké perly podle Vás v sobě Jablonec ukrývá?

Jablonec stále, co se týče architektury, stojí poměrně neprávem ve stínu Liberce, přitom má svým návštěvníkům rozhodně co nabídnout. Nová radnice, která se zaslouženě v letošním roce dostane na prestižní seznam národních kulturních památek, dále oba kostely Josefa Zascheho na Horním náměstí a náměstí Boženy Němcové, unikátní soubor funkcionalistických vil, honosné secesní rezidence jabloneckých exportérů, specifický stavební typ tzv. exportního domu, který nenajdeme nikde jinde a z novějších staveb pak zajímavé průmyslové solitéry od věhlasného Centropjektu Zlín (Jablonec, Bižuterie). Zapomenout pak nemohu ani na Muzeum skla a bižuterie se světově unikátními sbírkami a také na jablonecké moře, secesní přehradu, která rovněž figuruje na seznamu kulturních památek.

BC. VÁCLAV LENK

V roce 2022 se stal novým ředitelem Botanické zahrady v Liberci Václav Lenk, absolvent České zemědělské univerzity. V minulosti působil v liberecké firmě Ekoflora zabývající se úpravami zeleně parků a zahrad. Rostliny jsou jeho každodenní rutinou, ale práce na pozici ředitele nejstarší botanické zahrady v ČR je daleko obsáhlejší. Cílem Václava Lenka je otevřít více zahradu veřejnosti, ukázat krásu rostlin všem návštěvníkům, a také podpořit týmovou práci všech zaměstnanců.

Práce ve 128 let staré botanické zahradě je jistě výzvou. Máte nějaký svůj smělý sen, který byste chtěl v pozici ředitele zrealizovat?

Jestli je to smělý sen či nikoliv, se uvidí časem, ale chtěl bych, aby zahrada prošla kompletně citlivou modernizací. Modernizací však nemyslím jen viditelné věci, jako skleníky a administrativní zázemí, ale i změnu přístupu k návštěvníkům, rozvoj potenciálu zaměstnanců, aktivní sebezvzdělávání a navazování kontaktů s dalšími botanickými zahradami a podobnými institucemi. Tím, že se už věci dávají do pohybu, se mi sen začíná plnit. Těším se ale třeba také na to, že se mi podaří vyjet za rostlinami do terénu, rád bych si vyšlechl svůj vlastní kultivar masožravých rostlin, či kvetoucích kamenů.

Která z expozic botanické zahrady je Vám nejbližší a proč?

Dlouho jsem přemýšlel, co je mou srdcovou záležitostí. I když mám rád mnohem více rostlin, kvetoucích kamínky z Jižní Afriky z rodu Lithops a Co-nophytum u mě hrají prim už od dětství. Tyto rostliny najdete v nejmladší expozici vzniklé loni na jaře v 1. patře hned vedle kaktusů. Kdybych si mohl vybrat ještě jednu skupinu rostlin, pak to budou masožravé rostliny, konkrétně rod Drosera, český rosnatky. Mají zvláštní třept na listech a ve slunečních paprscích vypadají jako pokryté kapkami rosy. Ve skutečnosti mají na listech žláznaté chloupky, tzv. Tentakule, na jejichž konci jsou kapičky lepkavé číré trávicí tekutiny.

Viktorie královská, kamélie, nebo orchideje nepochybně přitahují pozornost a zájem návštěvníků. Co je ale podle Vás nenápadným klenotem Botanické zahrady Liberec?

Klenot je ze své podstaty něco vzácného, nedostupného a drahého. Jako nejlepší příměr mě napadá vznik perly. Malé zrníčko písku se pomaloučku obaluje perletí v těle perlorodky a po čase vznikne něco úžasného. Za nenápadné klenoty můžeme označit všechny letité rostliny, na kterých se odráží bezchybná péče zahradníků. V případě velkých kaktusů se bavíme např. o století práce, v případě bonsajů o několika staletích. Je třeba zmínit, že nenápadné klenoty vyrábíme průběžně pořád. Každý výsev je tím pomyslným zrnkem písku, které čeká, až se z něj stane perla. Když procházíte nejstarší botanickou zahradou v ČR, uvědomíte si, že svou roli zde hrají dva aspekty – čas a aktivní péče zahradníků.

Liberec

Loňský a letošní rok je plný oslav, které se nevyhnuly ani městu Liberec. Minulý rok oslavila své 130. výročí **liberecká radnice** a dostala k němu také krásný dárek – byla prohlášena národní kulturní památkou. V úředních hodinách se sami můžete projít po jejich zdobených chodbách a prohlédnout si vitráže, nástropní malby i busty významných osobností. V letních měsících pro vás **Městské informační centrum Liberec** pořádá komentované prohlídky, při kterých vás průvodci zavedou do nejkrásnějšího radničního sálu, obřadní síně, a vystoupáte i na věž, ze které je skvělý výhled do okolí.

Pozoruhodná místa v Liberci poznáte s průvodci od června do září, kdy pro vás každý čtvrtek připravuje infocentrum tematické **procházky „Retro Liberec“**. Během nich se ponoříte do vzpomínek a připomenete si, čím město žilo a bylo ve druhé polovině 20. století. O hlavních prázdninách vás každé úterý čeká **procházka Starým Městem**, nejkrásnější libereckou čtvrtí, která vám představí mnoho místních zajímavostí.

Unikátním zážitkem je **sestup do libereckého podzemí**. Každou 1. sobotu v měsíci se s můžete vydat do podzemí, tedy největšího libereckého krytu civilní obrany. Tvoří ho asi 1 kilometr chodeb, které měly v případě potřeby pojmout cca 1500 osob a ochránit je před účinky zbraní hromadného ničení. V průběhu prohlídky navštívíte většinu podzemních prostor, seznámíte se s technickým vybavením krytu, které zajišťuje základní životní funkce a potřeby ukrývaných osob, a těšit se můžete i na názorné ukázky jeho použití.

Objevovat skrytá zákoutí můžete také na samostatných **procházkách městem po doporučených trasách**. V infocentru na vás čekají bezplatné mapky jednotlivých čtvrtí i různých zajímavostí. „Neobjevený Liberec“ vám třeba ukáže krásu kanálů, půvab libereckých koček i černý humor Davida Černého v podobě uříznuté lidské hlavy. Za smutnou minulostí, kdy město sužovaly přírodní pohromy, náhodné tragédie i lidské běsnění, se vypravte s mapkou „Temný Liberec“ a naopak hravou tvář současného artu si vychutnáte s mapkou „Umělecký Liberec“. Projděte se městem a nechte si vyprávět jeho příběhy. www.visitliberec.eu

Jablonec nad Nisou

Zvědaví a hraví návštěvníci zajásají, **Turistické informační centrum v Jablonci nad Nisou** si pro vás připravilo hned několik okruhů po městě a blízkém okolí. Průvodcem u některých z nich vám bude bezplatná **mobilní aplikace Smart Guide**. Díky ní se dozvíte historické, architektonické, přírodní i technické zajímavosti města. To vše samozřejmě včetně mapové navigace. Na děti čekají hledačky a tajenky, za jejichž splnění dostanou v Turistickém informačním centru v Domě manželů Scheybalových nebo v infocentru na radnici malou odměnu. Ještě, než

vyrazíte do terénu za poznáním a dobrodružstvím, vyzvedněte si na infocentru **Jabloneckou zážitkovou kartu**. Za absolvování hledaček získáte nejen drobnou odměnu, ale i otisk razítka. Kompletně orazítované karty pak budou 24. 10. v rámci Dne informačních center zařazeny do slosování o ceny.

Korálková procházka v centru Jablonce vám připomene, že výroba bižuterie není ve městě zdaleka jen minulostí. Červené blyštivé korálky v dlažbě ulice Komenského jsou výzvou nejen pro nejmenší děti. Kromě korálků můžete hledat i skleněné dlažební kostky poukazující na architektonicky zajímavé budovy.

Milovníci historie si na své přijdou na trase **Jablonec za hodinku**. Dozvíte se, jak se město měnilo v průběhu času, kde stával starý špitál nebo kudy vedla původní tramvajová trať. S celou rodinou se pak můžete vydat na okruh **Okolo jablonecké přehrady**. Hledačka kolem první nádrže přivede děti k poznávání, zamyšlení, postřehu a tolik potřebnému pohybu. Procházka kolem celé přehrady vám odhalí Jablonecké moře v jeho plné kráse.

Nebyly by to žizery, kdybychom vám nenabídli i krásné výhledy po okolí. **Vnitřním turistickým okruhem** vystoupáte z centra Jablonce za parádními výhledy na vrch a stejnojmennou rozhlednu Petřín, vyhlídku na Dobré Vodě, a přes pověstmi opředený Čertův kámen kolem pivovarských rybníků se vrátíte zpět do města. Po okrajových městských částech a lesích s pěknými výhledy vás provede **Jablonecký vyhlídkový okruh**. Za zmínku stojí starokatolický secesní kostel Povýšení sv. Kříže poblíž bývalého Novoveského koupaliště. Je ojedinělou a slohově nejčistší secesní sakrální památkou na našem území. Spolu se souborem Scheiblerových domů tvoří cenný architektonický soubor. Prázdninový zážitek pro celou rodinu vám zajistí **Putování po jabloneckých věžích**. Ze tří rozhleden (radniční věž, Petřín, Proseč) si během července a srpna prohlédnete Jablonec nad Nisou z různých světových stran a vzdáleností. Na každé věži získáte razítko do hrací karty, za tři nasbírané pak dostanete odměnu.

Místo, které byste při objevování krás Jablonce nad Nisou rozhodně neměli minout, je **funkcionalistická radnice v Jablonci nad Nisou**, která byla v loňském roce prohlášena za národní kulturní památku. Po výstupu na 51 m vysokou radniční věž si užijete Jablonec z ptáčích perspektiv. Za jasného počasí je z ní vidět až na Ještědský hřbet, Jizerské hory, Černostudniční hřeben nebo Císařský kámen. Při výstupu vás čeká zdlouhání 250 schodů, ale cestu si můžete zkrátit i oběžným výtahem páternosterem, který je spolu s libereckým výtahem v budově KÚLK jediným funkčním zařízením tohoto typu v Libereckém kraji. Ve věži si můžete odpočinout ve dvou miniexpozicích. Jedna z nich představuje retro kancelář navozující atmosféru 30. let, druhá je věnovaná rozhlednám v blízkém okolí. V období letních prázdnin a během Velikonočních slavností, Muzejní noci a Dne evropského dědictví navštívíte v rámci výstupu také zrekonstruované funkcionalistické zasedací místnosti v budově radnice.

www.jablonec.com

Karel Hubáček 100

23. února 2024 by jeden z nejuznávanějších českých architektů, **Karel Hubáček**, oslavil **100. narozeniny**. Jeho jméno je spojeno především se stavbou **televizního vysílače a hotelu Ještěd**, který svým tvarem rotačního hyperboloidu dokonale navazuje na formovaný vrchol Ještědského hřbetu. Za tak odvážné architektonické řešení, které spojilo hotel a televizní vysílač do jedné budovy, získal v roce 1969 Hubáček jako jediný z českých architektů cenu Augusta Perreta. Sám Hubáček hodnotil stavbu následujícími slovy: „Ještěd otevřel cestu za poznáním, povzbudil sebedůvěru a stal se příkladem pro mladé architekty, že není nutné utonout v našem zbytečně omezeném světě.“ (z habilitační přednášky na UMPRUM v Praze, 1995)

Do Liberce se architekt dostal v roce 1951, kdy byl zaměstnán v Krajském projektovém ústavu pro výstavbu měst a vesnic v Liberci. V roce 1969 se stal spoluzakládajícím členem nezávislého architektonického studia **SIAL**, se kterým spolupracoval až do roku 2000. Neopomenutelným obdobím jsou pak roky 1994–1997, tehdy působil jako vedoucí katedry architektury na Fakultě umění a architektury Technické univerzity v Liberci. V Liberci prožil Hubáček značnou část svého života, tvořil zde a své zkušenosti předával mladým architektům i svým kolegům. Zemřel v 87 letech.

Svou stopu nezanechal Hubáček jen na Ještědu. Ojedinělý a mimořádně kvalitní příklad experimentální architektury je **montovaný dům č.p. 454-XV** nacházející se v Alšově ulici v Liberci. Stavba měla být ukázkou levného, dostupného a kvalitního bydlení pro širokou škálu obyvatel. Vedle Karla Hubáčka na ní pracoval Vlastimil Šedo, Josef Patrmán a Václav Bůžek. Budova ovlivněná funkcionalismem měla dokázat, že příjemné bydlení lze vytvořit i s minimem prostředků. Do tohoto funkčního a promyšleného prototypu domu se nakonec nastěhoval sám Hubáček se svou rodinou. K budově náleží zdařile komponovaná zahrada, která je ohraničená autorským oplocením v modré barvě. Dům je považován za nejzajímavější realizaci rodinného bydlení na přelomu 50. a 60. let 20. století.

Dům Karla Hubáčka je od prosince 2023 ve správě Severočeského muzea v Liberci. Zavítat do něj můžete kdykoli, a to díky **virtuální prohlídce** www.dumkh.cz, odkaz najdete i na webu Severočeského muzea www.muzeumlib.cz. Od 12. června **Severočeské muzeum** otevře na hlavní budově **výstavu o Karlu Hubáčkovi**, při které zpřístupní i jeho dům v Alšově ulici. Aktuální informace najdete vždy na stránkách muzea.

hubóček
100

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou 120

Jediné muzeum svého druhu na světě v roce 2024 slaví **120 let od svého otevření**. V čem spočívá jeho jedinečnost? Nikde jinde nenajdete muzeum, které by prezentovalo jak **sklo**, tak i **bižuterii** současně. Sběrka bižuterie zahrnuje všechny materiály i technologie, součástí sbírkového fondu je největší veřejná kolekce skleněných vánočních ozdob na světě, čítající 15 tisíc jedinečných vzorů. Celkově sbírkový fond obsahuje neuvěřitelných 12 milionů předmětů. Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou nenabízí jen prohlídky svých expozic, ale také celou řadu **doprovodných programů, workshopů a výstav** po celý rok. To vše z něj činí cíl, který byste při návštěvě Jizerek rozhodně minout neměli!

Vznik muzea je datován do roku 1904, kdy byla otevřena první stálá výstava. Podněty k jeho založení však přicházely už v poslední třetině 19. století. V roce 1949 získalo secesní budovu bývalého exportního domu, kde sídlí dodnes, od roku 1963 spravuje také poslední dochované stavení dřívější sklářské osady **Kristiánov** (v Jizerských horách), kde provozuje v **letní sezóně** malou **stálou expozici**. Milníkem v historii byl rok 2003, kdy se zřizovatelem muzea stalo Ministerstvo kultury ČR, došlo k rozsáhlým rekonstrukcím a otevření nových expozic. Nápadnou proměnou pak prošla hlavní budova v roce 2020, a to díky unikátní přístavbě ve tvaru skleněného broušeného kamene podle návrhu pražského architekta Michala Hlaváčka. Její realizace byla oceněna titulem Stavba roku 2020.

Hlavní budova muzea v centru Jablonce nad Nisou je rozdělena do tří expozic. **Čarovná zahrada** vás provede sedmi staletými českého skla a seznámí vás s jeho příběhy. Vývoj světoznámé jablonecké bižuterie prezentuje expozice **Nekonečný příběh bižuterie**. Najdete tu konkrétní výrobky i technologie, a zjistíte, proč je bižuterie spojena právě s Jabloncem nad Nisou. Třetí stálou expozicí je od roku 2022 **Svět zázraků / World of Wonders**, která vnese jako mávnutím proutku do vaší návštěvy muzea vánoční atmosféru. Výběr více než 3 tisíc kusů vánočních ozdob ve vás vyvolá nezapomenutelný dojem. WOW!

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou se stalo zpracovatelem nominační dokumentace k **zápisu ruční výroby skla** na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva **UNESCO**. Rozhodnuto o něm bylo 6. prosince 2023 v africké Botswaně, a protože se jednalo o mezinárodní nominaci, spolu s Českou republikou mohli slavit také skláři z Francie, Německa, Španělska, Maďarska a Finska. Zápis zahrnuje nejen neznámější hutní výrobu, ale díky skvělé argumentaci muzea i zpracování skla u kahanu (výroba foukaných a tažených figurek, bižuterních kamenů, knoflíků aj.) a studené techniky ruční práce se sklem, tedy rytectví, brusičství a malování skla nebo výrobu hotové bižuterie.

Sledujte dění v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou na stránkách www.msb-jablonec.cz, nenechte si ujít jedinou akci a ponořte se do světa skla a bižuterie. Oslavte spolu s muzeem úctyhodné 120. narozeniny!

JIZERSKOHORSKÉ BUČINY

Třetím rokem se pyšní největší chráněné území v Jizerských horách, Národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny, titulem **přírodní památka světového dědictví UNESCO**. Lokalita Jizerskohorských bučin vznikla v roce 1999 spojením sedmi menších rezervací, ze kterých se rázem stala ojedinělá přírodní oblast. 27 km² smíšeného lesa s převahou buků je domovem mnoha vzácných druhů živočichů i rostlin. Bukové lesy zde rostou už stovky let téměř bez zásahu člověka a návštěvníci lokality tak mohou obdivovat unikátní ekosystém.

Stejně jako v dalších chráněných územích a v přírodě obecně i zde platí **pravidla chování** v přírodě. Ukázněnost a pohyb po vyznačených trasách by měly být samozřejmostí. Nachází se tu dostatečné množství turistických tras, které vám představí bohatství území i překrásná místa, zároveň tak nedojde k rušení klidu v těch nejceněnějších částech rezervace.

Pokud se do Jizerskohorských bučin chystáte, pamatujte, že výlet na severozápadní svahy hor patří k těm fyzicky náročnějším. Včas zvažte své schopnosti a nepodceňte přípravu. Pro správně vybaveného turistu bude výlet do této části Jizek nezapomenutelným zážitkem. **Skály** nejrůznějších tvarů, **skalní vyhlídky**, přírodní scenérie s horskými toky a četnými vodopády se vám vryjí do paměti. Na **naučné stezce Oldřichovské bučiny** se můžete zaposlouchat do zvuků lesa a poznat zajímavosti Jizerskohorských bučin.

Jak se vlastně do Jizerskohorských bučin dostat? Vstupních míst do rezervace je hned několik. Vždy doporučujeme využít veřejnou dopravu, která vás pohodlně a bez stresu z hledání parkovacích míst doveze tam, kam potřebujete. Přijet k severozápadním svahům Jizek můžete jak vlakem, tak i autobusem. K oblíbeným nástupním místům na turistické stezky bučinami patří Oldřichovské sedlo, dojdete sem z vlakové zastávky Oldřichov v Hájích, nebo vás přímo do sedla zaveze autobus. Pohodlně se do oblasti dostanete také z Hejnic, Bílého Potoka, či Raspenavy, na všechna místa se dopravíte jak vlakem, tak i autobusem.

www.jizerskohorskebuciny.com

KŘÍŽE NA SKALNÍCH VYHLÍDKÁCH

Bystrému pohledu mezi věže hejnického kostela neunikne panorama Jizerských hor s králem skalních vyhlídek, **Ořešníkem**. Skalní vyhlídka fascinovala už mnohé generace před námi a neunikla ani pohledům františkánů, kteří pobývali v hejnickém klášteře. Říká se, že právě některý ze zdejších členů církevního řádu zde před dávnými časy vztyčil kříž. V minulosti se našel vždy někdo, kdo práchnivějící kříž obnovil, či vyměnil. Kříže na skalních vyhlídkách přitahují pozornost všech příchozích, proč tu ale vlastně jsou a jaký je jejich význam?

Důvodů pro umístování křížů na skalních vyhlídkách může být mnoho. Jak už napovídá skalní vyhlídka Ořešník, může jít o **náboženský symbol** vyjadřující víru a návaznost na Boží ochranu. Kříž současně může symbolizovat také vděčnost za krásu přírody, což mohou jistě potvrdit všichni návštěvníci Jizek. V některých případech jde o vzpomínku na člověka, který měl k místu zvláštní vztah, lidé si připomínají historické okamžiky a události a kříž může být **symbolem naděje a síly**.

V roce 1992 byl z popudu pátera Miloše Rabana, obnovitele františkánského kláštera v Hejnicích, vztyčen mohutný dřevěný kříž také na skalní vyhlídce **Paličník**. Ta je typická hlubokou skalní průrvou, kterou překlenuje lávka s kovovým zábradlím. Není pochyb o tom, že ke zdolání této vyhlídky je nutná porce odhodlání, odměnou je však velkolepý výhled na oblé hřebeny Krkonoš, do údolí řeky Smědé s dominantou frýdlantského zámku, i do sousedící Lužice. Mohutným dubovým křížem se pyšní jedna z dalších skalních vyhlídek – **Jizera**, vydat se sem může každý začínající či méně zdatný turista.

Zdá se, že kříže nad jizerskými skalními vyhlídkami mají zvláštní ochrannou moc, ale co samotné kříže, jaký je jejich osud? Někdy je doběhne zub času, a není čemu se divit, odolávat musejí nejenom ubíhajícím letům, ale především přírodním a klimatickým podmínkám. Svě o tom ví **Frýdlantské cimbuří**. V roce 1993 tu byl vztyčen dřevěný kříž, který o 4 roky později srazil blesk. Kříž byl ale záhy obnoven a dnes je neodmyslitelnou součástí vyhlídky.

Pomyslným benjamínkem skalních vyhlídek je **Poustevníkův kámen** nacházející se na vrchu zvaném Na Chatkách. Proč benjamínkem, když bylo toto místo už v minulosti oblíbeným cílem výletníků? Vyhlídka byla totiž znovu obnovena až v roce 2016 a v roce 2018 doplněna o vrcholový kříž a další prvky. Právě na tomto místě uvidíte, že symbol kříže je s tímto krajem opravdu spojen. Z vyhlídky se vám naskytne naprosto unikátní výhled na hejnický kostel Navštívení Panny Marie. Víra je s krajem na úpatí Jizerských hor neodmyslitelně spojená a potvrzují to už generace poutníků dávno před námi.

NENÍ ČERT JAKO ČERT

Mnohé skalní útvary a místa v Jizerkách jsou opředeny tajemnými pověstmi, z nichž některé vyprávějí o čertech. Ve Vrkoslavicích, části města Jablonec nad Nisou, se nachází významná dominanta **Čertův kámen**. O významu tohoto uskupení svědčí i to, že se objevilo v neoficiálním erbu obce a na obecním razítku. Místní pověsti vypráví o čertech, kteří se v touze po bohatství scházeli v nedaleké kapli. Jednoho dne však byli v kapli přistiženi vikářem a během útěku se jeden čert zjevil na jednom z balvanů s pytle plným drahých věcí. Když čert zahlédl vikáře, začal kolem sebe bít ocasem tak, že do balvanu vyhloubil několik prohlubní. Poté zmizel a nikdy se už neobjevil. Na vrcholovém kameni jsou prohlubně znatelné dodnes a odtokový žlábek jednoho z nich je prý otiskem čertova ocasu. K Čertovu kameni dojdete po vnitřním turistickém okruhu Jabloncem nad Nisou, který spojuje jeho zajímavá místa.

Nad horním tokem Kamenice u obce Josefův Důl se nachází skalní vyhlídka **Čertovy kameny**. Také zde zanechal čert podle pověstí svůj odkaz a nutno říci, že je to odkaz v pravdě netradiční. Říká se, že na tomto místě pobýval a řádl čert, který na temeni vyhlídky zanechal otisk své zadnice. Ve chvíli, kdy se čert vydováděl, přilétl ohnivý pták a rozházel kameny po širokém okolí. Vyhlídka je přístupná po červené turistické značce, nebo po naučné stezce zdejšího rodáka, Gustava Leutelta.

Tak trochu schované zvědavým pohledům je skalní uskupení **Pohanské kameny** nad obcí Višňovou, které fascinovalo už dávné generace před námi. V jednom z kamenů uvidíte dodnes patrné koleje, které tu prý zanechal ďábel projíždějící ve svém kočáru. Čert se tu zjevuje údajně pravidelně v podzimních dnech, kdy se sesychající listí dubů přilepí na skálu. Dřívější obyvatelé vesnice se domnívali, že se na kamenech nacházelo pohanské obětiště a dějiště prastarých slavností slunovratu. Prohlubně na Pohanských kamenech jsou sice přírodního původu, ale tajemnou atmosféru tu ucítíte dodnes. K Pohanským kamenům vás dovede zelená turistická značka a při procházce k nim se vám naskytne nevídaný pohled na údolní nivy řeky Smědé a dechberoucí panorama Jizerských hor.

Zdá se, že čerty se to v Jizerkách hemžilo na každém kroku. Řada v minulosti nevysvětlitelných věcí byla přisuzována nadpřirozeným bytostem, a tak není divu, že se pro zvětřalé mísy a hrnce ve skalách vžil název "čertovy studánky". Tou nejznámější na Tanvaldsku je **Čertova studánka** na vyhlídce **Finkstein** u Smržovky. Kamenné hrnce pak najdete v říčce Černá Desná, kde je do tvrdého kamene vymlela voda, říká se jim "čertova oka".

Ať už na čerty věříte, nebo ne, pověsti o nich pomohly v minulosti zachovat mnohá skalní uskupení a vyhlídky. Žulový kámen se totiž hojně využíval ve stavebnictví a byl často těžen. Právě pověřivost našich předků byla mnohdy důvodem, proč se ten či onen kámen nevytěžil.

CO NEZAPOMENOUT NA VÝLET DO HOR

- **Vhodná turistická obuv a oblečení.** Pamatujte, že v horách se počasí dokáže změnit během chvíle!
- **Pítí a svačina.** Myslete na dodání energie celému tělu!
- **Nabitý mobilní telefon** s uloženým tísňovým voláním. Buďte připraveni na každou situaci, velkým pomocníkem je **aplikace Záchranka!**
- **Dodržujte pravidla chování v přírodě.** Dopřejte i budoucím generacím, aby se mohly těšit z krásy Jizerek!

JIZERKY
TURISTICKÝ REGION

Desatero, jak se chovat v přírodě:

1. Chraň přírodu a vše, co poskytuje.
2. Netrhej rostliny.
3. Neruš ticho a klid lesa. Neplaš hlukem zvěř.
4. Nezanechávej po sobě stopy. Zanech místo tak, jak jsi ho našel.
5. Odpad, který přineseš, si zase odnes. Les není odpadiště.
6. Exkrementy zakopej. Les není záchod.
7. Choď pouze po vyznačených a povolených cestách.
8. Nerozdělávej oheň mimo vyznačená tábořiště.
9. Respektuj navštívené místo a místní obyvatele.
10. Neriskuj. Chovej se zodpovědně. Poskytni pomoc.

V severním podhůří Jizerských hor se rozprostírá Frýdlantský výběžek, ráj pro každého, kdo rád objevuje. Frýdlantsko je Jizerskými horami tak trochu odříznuté od zbytku republiky a na první pohled se může zdát, že tu čas běží jiným tempem. I když to tak úplně pravda není, návštěvník tu rozhodně spěchat nemusí a může se ponořit do pohodové a přívětivé atmosféry.

Stejně jako celé Frýdlantsko, je i jeho největší dominanta, **Státní hrad a zámek Frýdlant**, tak trochu ukryta zvědavým pohledům příjíždějících turistů do Jizerek. Ve chvíli, kdy ji uvidíte, propadnete jejímu kouzlu. Rozsáhlý komplex zaujme svou velikostí, majestátností i překrásně vybavenými interiéry. Vybrat si tu můžete z několika prohlídkových okruhů, které vás seznámí s historií Frýdlantska, stavby samotné i jejích obyvatel. Z hradní věže se vám naskytne jedinečný pohled na město Frýdlant a panorama Jizerských hor. Při pohledu z věže si uvědomíte, jakou bariéru museli v dobách minulých překonávat obchodníci putující po stezce z Čech do Lužice.

www.zamek-frydlant.cz

FRÝDLANT

V centru města se nachází měštanský dům č.p. 2 nazývaný **Dům na panské zvůli**, místo opředené dávnými pověstmi o zdejším panstvu. Nadzemní část stavby pochází z konce 16. století, nápadně vybíhá z pravidelného půdorysu náměstí, a právě předsunutí předního traktu vysvětluje pověst o Kateřině z Redernů. Na Frýdlantsku se jí říkalo zlá Kateřina, protože za každé situace dokázala vytěžit výhody pro sebe i rodinu. S místními vedla vleklé spory o právo vařit pivo. Tyto spory prohrála a měšťanům navzdory nechala přistavět k jednomu z domů část vystupující do pravidelného půdorysu náměstí.

Zajímavosti historického centra Frýdlantu si můžete od června do září prohlédnout také během **komentované prohlídky**, kterou pro vás připravilo **Turistické informační centrum Frýdlant**. Prohlídka města s průvodcem se koná vždy v pondělí a to od 10 nebo 14 hodin.

Severně od náměstí v ulici Mládeže stojí další pozoruhodná stavba, pozdně secesní **Glückova vila**. Původně rodinný dům advokáta židovského původu S. Glücka nápadně připomíná tvorbu drážďanského architekta Rudolfa Bitzana, který stojí hned za několika stavbami v Jizerkách. Je velmi pravděpodobné, že se Bitzan autorsky podílel na stavbě Glückovy vily spolu s místním stavitelem Rudolfem Hamplem. Impozantní třípodlažní vila je podsklepená a v přilehlé zahradě se dodnes zachovaly pozůstatky původního konceptu osázení zelení, kamenný bazén a drobná stavba garáže. Objeďte krásu secese nedaleko centra města.

www.enjoyfrýdlant.cz

HEJNICE A LÁZNĚ LIBVERDA

Jsou oblíbeným cílem turistů, lidé sem míří za duchovním prožitkem, ale i za ozdravou svého těla a poznáním překrásných koutů přírody, řeč je o Hejnicích a Lázních Libverda. Místa není nutné představovat, vězte ale, že zde můžete narazit na zajímavosti, o kterých jste možná ani nevěděli.

Poutní kostel Navštívení Panny Marie s přilehlým klášterem je významnou dominantou **Hejnic**. Krásný a nevšední pohled na kostel se vám naskytne z **barokního kamenného mostu**, který překlenuje řeku ve směru na Ferdinandov.

Skrytou architektonickou perličkou Hejnic je **vila Emila Simona**. Je jedinečnou ukázkou obytné architektury počátku 20. století a jejím autorem není nikdo jiný, než Rudolf Bitzan. Vilu nechal vystavět majitel hejnické tkalcovny Eduard Fritsch a později se stala majetkem Emila Simona, továrníka z Fojtky, po kterém nese dům své jméno. Vilu obklopuje lesopark s rozmanitými druhy dřevin, jeho součástí je i rybníček s můstkem. Vila se nachází v ulici Lázeňská.

www.mestohejnice.cz

Červená turistická značka vás Lázeňskou ulicí dovede až do centra obce Lázně Libverda, kde se nachází **klasicistní zámek**. Stavba dotváří reprezentativní a historické prostředí areálu lázní a je využívána jako lázeňský dům. Na první pohled zaujme mansardovou střechou s vikýřemi a na jižním průčelí štukovým clam-gallasovským erbem s korunou. Byli to právě Clam-Gallasové, kteří se zasloužili o rozvoj lázeňství v Jizerkách. Iniciativa Kristiána Filipa Clam-Gallase vedla k objevu několika léčivých pramenů a zvelebení tohoto krásného místa.

Další zajímavou stavbou v obci je bývalá **panská fořtovna** z konce 18. století. Podle jedné z pověstí je dům nazýván Kouzelný hmoždíř. Pobýval tu prý tajemný alchymista, který připravoval přísady pro své lektvary ve zlatém hmoždíři. Za velkých bouří vyrážel na vraném koni po okolí. Místní se domnívali, že se spojil s ďáblem. Jednou hrabě Kristián Clam-Gallas pořádal oslavu k odhalení pomníku a sezval na ni mnoho lidí, na alchymistu ale zapomněl. Ten svými zaříkadly přivolal takovou bouři, že byla oslava přerušena. Podle pověsti si alchymista o jedné velikonoční sobotě odnesl ďábel do pekla. Panská fořtovna se nachází přímo v centru obce mezi lázeňskými domy Clam-Gallasův palác a Hotel Panorama.

www.laznelibverda.cz

NOVÉ MĚSTO POD SMRKEM

Nové Město pod Smrkem má bohatou hornickou minulost, kromě toho sem ale nerozlučně patřil i textil a jeho výroba. Už v prvních letech založení města se tu usadili tkalci lnu a plátenický cech patřil k těm z nejpočetnějších. Kolem roku 1840 vznikl v Novém Městě pod Smrkem textilní průmysl neodmyslitelně spojený s osobou Ignaze Klingera a jeho syny.

Klingerovu továrnu už v Novém Městě nenajdete, po stopách textilní historie se však můžete vydat ke **Klingerově vile** v Zámecké ulici. Rozlehlá reprezentativní budova z počátku 90. let 19. století byla vystavěna pro barona Ottomara Klingera. Stavbu v novorenesančních formách obklopuje rozlehlá anglická zahrada.

Odkaz rodiny Klingerů je patrný na rozkvětu celého města. Byly sem nataženy koleje, rodina se podílela na výstavbě lázní, knihovny a chudobince. Stejně pompézní, jako období působnosti Klingerů v Novém Městě pod Smrkem, je i místo jejich posledního odpočinku na novoměstském hřbitově. **Klingerova hrobka** patří k největším v kraji, její stavba byla inspirována dílem Andery Palladia a jde o stylizovaný zmenšený model benátského kostela Il Redentore. V kryptě hrobky se nacházejí sarkofágy, členové významného rodu zde však již neodpočívají, byli svými potomky převezeni do Německa. Prohlídku mauzolea je možné domluvit v **Turistickém informačním centru v Novém Městě pod Smrkem**.

infocentrum-nmps.cz

RASPENAVA

Město rozprostírající se po obou březích řeky Smědě mnohé návštěvníky překvapí. V městské zástavbě najdete hned několik skrytých zajímavostí. Na začátku 20. století sem obraceli svou pozornost dokonce věhlasní umělci.

Na nenápadném místě v ulici Na Kopečku se nachází **Jägerova vila**. Wenzel Franzl Jäger byl známý krajinář a malíř Jizerských hor. Do Raspenavy se dostal díky sňatku s dcerou továrníka, Josefa Antona Richtera, který mu tady nechal vystavět vilu. Jde o velmi pokrokovou a pro místní prostředí atypickou stavbu. Zajímavé detaily a prvky najdete na fasádě domu, tvoří je proškrobávané barevné motivy vinné révy a dubových ratolestí, přesahy střech podpírají dřevěné modře natřené konzoly a nechybí ani erb poukazující na majitelovu malířskou profesi. Jägerovu vilu navštívila řada významných osobností na poli tehdejšího umění, mezi kterými bychom našli Edvarda Muncha, Leo Slezaka, Franze Krattnera, nebo Franze Lehára.

Továrnická rodina Richterových stojí také za další zajímavostí. V obci Luh můžete obdivovat naprosto ojedinělou stavbu svého druhu, zděný **holubník**. Nachází se na soukromém pozemku u domu č.p. 297 a byl postaven mezi lety 1875 a 1885 jako romantizující doplněk rozsáhlého parku náležejícího k vile továrníka Gustava Richtera. Pozornosti neunikne ani novogotická **Richterova hrobka** situovaná u kostela Nanebevzetí Panny Marie. Byla projektována v roce 1895 Franzem von Neumannem, autorem novorenesančních radnic v nedalekém Frýdlantu a v Liberci. www.raspenava.cz

VIŠŇOVÁ

Poklidnou část Frýdlantska tvoří u česko-polské státní hranice obec Višňová skládající se z celkem devíti osad. Malebnost vesnické zástavby utvářejí patrové **hrázděné a podstávkové domy**. Stavby jsou ukázkou precizní řemeslné práce našich předků. Viditelné trámy konstrukce a šikmé vzpěry, podstávky tvarované do oblouků a roubená přízemí domů upoutají vaši pozornost na první pohled. Nejrozsáhlejší soubor těchto staveb se nachází v osadě Víška, některé z nich jsou kulturními památkami a najdete na nich spoustu zajímavých stavebních detailů. Za vidění stojí také podstávky přímo ve Višňově, trojici z nich minete, když se po zelené turistické značce vydáte na Pohanské kameny. Dům č.p. 5 je nejstarším domem ve Višňově a byl vystavěn pravděpodobně už na přelomu 17. a 18. století, je ukázkovým příkladem architektury podstávkových domů.

Snad na samém konci světa, jak mnozí příchozí prohlašují, narazíte na jednu kuriozitu, **muzeum v márnici**. V areálu u višňovského kostela se nachází malá budova bývalé márnice, která slouží jako muzeum místní historie a života na venkově. Budete překvapeni, co vše tu mají.

muzeum-visnova.webnode.cz

OLDŘICHOV V HÁJÍCH

Místo neodmyslitelně spojené s Jizerskohorskými bučinami překvapí každého návštěvníka hned několika zajímavostmi. Zdejší **Ekocentrum**, kde sídlí Středisko ekologické výchovy **STŘEVLIK** je místem, které vás zavede do kouzelného světa rostlin a živočichů. Pokud si netroufáte vyrazit do svažitého terénu Oldřichovských bučin, můžete se tu seznámit s tajemstvími a krásami zdejší přírody. S dětmi si užijete spoustu zábavy i poučení na **Včelí naučné stezce**, která začíná u Ekocentra. Seznámíte se tu se životem včel, včelařstvím a včelími produkty.

Za neobjevenou a tajemnou zajímavostí můžete vyrazit na místní hřbitov, jehož významnou dominantou je zrekonstruovaná **hrobka rodiny Neuhaus-Berger**. Připomíná významného občana Oldřichova v Hájích a podnikatele Franze Neuhausera. Když v roce 1871 zasáhl jednu z jeho továren požár, inicioval založení sboru dobrovolných hasičů a sám se stal jeho prvním velitelem. Vaši pozornost upoutají mnohé hroby při obvodu hřbitovní zdi, všechny poukazují na německou historii obce. Návštěvu tohoto místa si rozhodně nenechte ujít. oldrichov.cz

V okolí měst Jablonec nad Nisou a Tanvald se rozprostírá oblast, jejíž sláva a lesk je spojena se sklářským odvětvím. Stopy tradičního řemesla najdete na mnoha místech, jeho největší odkaz se nachází v Jablonci, v Desné a v osadě Jizerka. To, co přitahuje svou pozornost, není jen sklářství, ale také příběhy, které se o této části Jizerek vyprávějí. A netýkají se zdaleka jen sklářů, jsou zahaleny mnohými tajemstvími a probudí ve vás touhu poznat místa, kde se odehrály.

LUČANY NAD NISOU

V části města Lučany nad Nisou, Horním Maxově, stojí při staré cestě do údolí Kamenice malá kaple. Drobná šestiboká stavba byla vystavěna z lomového kamene a dodnes není známý rok jejího vzniku. Tajemné místo je spojeno s jednou z místních pověstí o kováři Brechschmiedovi. Žil na počátku 18. století, poté, co objevil svého obchodního ducha, rychle se vzdal svého kovářského řemesla. Jako obchodník s plátnem nabyl takového bohatství, že si od něj půjčoval dokonce sám kníže Rohan. Pověsti mluví o tom, že se Brechschmied upsal ďáblu a na místě, kde k události došlo, byla vystavěna na plochem žulovém kameni malá kaplička, aby zapuzovala ďábla. Vypráví se, že i po své smrti sem Brechschmied spolu s ďáblem chodíval strašit. Jeho duše měla být vykoupena smrtí nevinného dítěte. A to se také prý stalo v roce 1863, kdy se v Čertově komoře sesul kamenný blok na synka jednoho drvoštěpa.

Tajemnou **Brechschmiedovu kapličku** najdete v blízkosti zelené turistické značky vedoucí z Horního Maxova do Josefova Dolu. Čertova komora se nachází nedaleko u hory Buková, od rozcestníku Pod Bukovou sem vede žlutá turistická značka. www.lucany.cz

JIZERKA

Pozornost každého návštěvníka osady Jizerka, která je jednou z částí obce Kořenov, upoutá **hora Bukovec**, a to nejenom svým tvarem, ale i pověstmi, které jsou s místem spojené. V nitru hory se údajně ukrývá bájný poklad Iseriny, dcery někdejšího pána příchoveckého hradu Hvězda, který stával v místech dnešní rozhledny Štěpánka. Lidová vyprávění říkají, že čedičová skála, která tvoří Bukovec, se dvakrát do roka otevře, nejdříve na Velký pátek a poté ještě v den sv. Jana před východem slunce. K tomu, aby hledač pokladu Iseriny našel, musí nejprve na čedičové stěně pod vrchem hory objevit obdélník, teprve poté spatří vchod do jeskyně ukrývající poklad. Každý z návštěvníků Bukovce i Jizerky však zjistí, že po pokladu není třeba pátrat, protože ten největší se nachází všude kolem v podobě překrásné přírody.

Tak trochu smutným, ale o to více zajímavým osudem si prošla horská chalupa v osadě Jizerka. Češi jí říkají „**Hnojový dům**“, Němci „**Misthaus**“. Chalupa tu stávala už na přelomu 17. a 18. století, ve druhé polovině 20. století si prošla temným obdobím, kdy sloužila jako stáj pro krávy a následně díky nevyvážení hnoje i jako hnojiště. V roce 1964 koupil chalupu cestovatel a dobrodruh **Gustav Ginzel**. Dům vyčistil proudem horských potoků, které svedl přímo do chalupy, opravil ho a začal obývat. Současně tu vytvořil muzeum kuriozit a dům volně otevřel všem příchozím. V létě roku 1995 však vyhořel, Ginzel přišel o sbírku svých kuriózních předmětů i památek na své cesty. I přesto se Ginzel nevzdal a dům od základů vystavěl nový, jako přesnou kopii toho předešlého. Kroky současných návštěvníků sem míří především na jaře, kdy tu můžete obdivovat překrásně rozkvetlou louku narcisů. www.jizerkyprovas.cz

JANOV NAD NISOU

Za úplně nejtajemnější místo Jizerských hor je považováno **Trniště**, vyhlídková skála zdvihající se na západní straně Janova nad Nisou. Opracované skály s výstupky daly vzniknout pověsti, že tu kdysi stával stejnojmenný dřevěný hrádek, který obýval velice zlý rytíř. Ten prý uzavřel sázku s ďáblem a prohrál. Ďábel rozbořil hrádek a loupeživého rytíře navíc zaklel do podoby vlka, který se navěky věků musí zjevovat v hradní zřícenině Trniště. Vypráví se také, že rytíř byl nakonec že zakletí vysvozen. Ovšem zda tu kdysi opravdu býval hrádek, to je tajemstvím.

www.janov-n-n.cz

DESNÁ

Po stopách sklářské historie kraje se vydejte do Desné a pokud v sobě najdete i pořádnou porci odvahy, nenechte si ujít tajemnou noční atmosféru Riedelovy hrobky. V místě někdejších vodoléčebných lázní v Desné stojí **Riedelova vila**. Nechal si ji v roce 1893–1894 postavit syn sklářského krále Josef Riedel mladší. Do roku 1945 žily v této překrásné budově tři generace Riedelů. Dnes se tu nachází Kulturní a informační středisko a také stálá expozice historie Desné. Část expozice je věnována rodu Riedelů, uvidíte tu ukázky výroby firmy Ornela, Dekor Speciál a Jizerské porcelánky.

Dvě významné stavby rodu Riedelů propojuje naučná stezka **Riedelova vila – Riedelova hrobka**. Informační panely vám přiblíží nejednu zajímavost v okolí. Svou pozornost na trase si zaslouží především hrobka z let 1889–1890. Během letních prázdnin zve **Kulturní a informační středisko Riedelova vila** své návštěvníky na **prohlídky Riedelovy hrobky**. Každou prázdninovou sobotu začíná prohlídka ve 14 hodin. Pokud chcete zažít ale skutečně tajemnou atmosféru, zúčastněte se noční prohlídky, koná se každou prázdninovou středu ve 21 hodin. Na prohlídku je nutné se předem objednat na telefonním čísle +420 775 685 489, nebo na e-mailu infocentrum@mesto-desna.cz. Po předchozím objednání a minimálním počtu 6 osob je možné prohlídku absolvovat v celém období květen–říjen. Zastavte se v místě, odkud býval krásný výhled na sklárnu i okolí a načerpejte tajemného ducha místa. www.mesto-desna.cz

LIPTÁKOVSKÝ KRAJ

Blízko Navarova začíná **Cyklostezka Jára Cimrmana**. Český génius v kraji okolo Tanvaldu zanechal mnoho stop po svém působení a není snad tajemnější osobnosti, která by byla s Tanvaldskem spojena. Jeho život je natolik rozmanitý, že není vůbec jisté, zda už víme vše. Cyklostezka byla vystavěna na památku neomezenému rozhledu a nehynoucí slávě Mistra. Zavede vás přes Tanvald, kde můžete na budově kina obdivovat **sochu Jára Cimrmana** v mlze, až na česko-polské pomezí. Především se pak po ní můžete přiblížit k **Příchovicím**, které byly reálným předobrazem Liptákova.

V Liptákově napsal Jára Cimrman řadu svých děl, která pak s nevelkým úspěchem uváděl s místními ochotníky. Z Liptákova génius odešel dva dny před vypuknutím první světové války a jeho stopa se ztrácí. Vy můžete cimrmanovskou stopu v tomto místě opět najít. V Příchovicích se nachází **Maják Jára Cimrmana** i **Muzeum Cimrmanovy doby**. Zde je umístěna značná část pozůstalosti Jára Cimrmana a významná část sbírek byla získána díky občanům z Pojizeří. Zajímavým zastavením je také venkovní expozice ilustrující Cimrmanovy úspěchy při vzdělávání zemědělského lidu Pojizeří. www.tanvaldsko.info

BEDŘICHOV

Bedřichov je místo plné zázraků, tajemných bytostí a krásné přírody. Za kouzlem a tajemnem se sem můžete vydat s celou rodinou. Na **dětských stezkách**, které pro vás připravilo **Informační centrum Bedřichov**, zažijete dobrodružství a poznáte čtyři živly, nezkrotné, neovladatelné a někdy až ničivé přírodní síly. Po splnění a absolvování tří putování věnovaných živlům voda, země a oheň, vás čeká zakončení cyklu s motivem vzduchu. Hrací karty si můžete vyzvednout v infocentru, nebo si je vytisknout z webových stránek. www.bedrichov.cz

ZLATÁ OLEŠNICE

Po stopách spiritismu se vydejte do Zlaté Olešnice. Rodák ze Stanového, **Antal Stašek**, se ve svých dílech spiritismem zabýval. Známy spisovatel byl autorem mnoha veršů, věhlas si však získal knihou „Blouznivci našich hor“. Tématem souboru povídek je život v Podkrkonoší, spiritismus i postavení žen ve venkovském světě 19. století. Hledání duchovního přesahu, hranic, kde se každodenní těžký život našich předků prolíná s nadějí v něco krásnějšího a oduševnělejšího, zaujalo čtenáře natolik, že za Staškem vyráželi po nově otevřené Riegrově stezce ze Železného Brodu. Skupiny nadšených turistů vyčkávaly před jeho domem, aby známého spisovatele alespoň zahlédly. Stašek jim někdy pokynul z okna a jindy vyšel před svůj dům a rozprávěl s nimi.

Rodný dům Antala Staška se nachází v části obce Stanový a prochází kolem něj zelená turistická značka. Unikátní je celý roubený areál, který si i přes rekonstrukce a úpravy zachoval autenticitu a památkovou hodnotu. Staškovo poloroubené stavení se střechou z dřevěných šindelů se stalo kulturně společenským centrem okolí. V letních měsících je o víkendech otevřený veřejnosti. www.zlata-olesnice.cz

Svou tajemnou minulost ukrývá v obci ještě jedno další místo. V blízkosti Palackého stezky stojí nad romantickým a divokým údolím řeky Kamenice **zřícenina hradu Navarov**. Hrad vznikl už na konci 13. století a býval středem rozsáhlého panství, které sahalo až do nitra nor. V 17. století byl na rozkaz císaře Ferdinanda III. zbořen. Veřejnosti je přístupný od dubna do října. S jeho vznikem je spojena pověst, která vysvětluje také jeho název. Vypráví o frýdlantském hraběti, který měl dceru Ludmilu. Chtěl ji provdat za bohatého rytíře, ona byla ale zamilovaná do panoše Jindřicha, a tak se rozhodlo s ním utéct. Hrabě svou dceru hledal, ale marně. Jednoho dne se vydal na vyjíždku daleko od domova a když ho překvapila přicházející noc, chtěl se ukrýt ve stavení, ze kterého vycházelo světlo. V domě našel ženu s malým dítětem, a protože byl po dlouhém putování hladový, dostal k jídlu navařenou kaši – návaru. Ve šťastné rodině poznal hrabě svou dceru s panošem. Na tomto místě jim pak nechal vystavět kamenný hrad Navarov. navarov-hrad.cz

UNIKÁTNÍ OZUBNICOVÁ DRÁHA

Z Tanvaldu přes Desnou a Kořenov až do Harrachova vede neobvyklá **ozubnicová dráha**. Její unikátnost tkví v tom, že se jedná o jednu z posledních dochovaných „normálně rozhodných“ ozubnicových drah v Evropě. Současně se jedná o **nejstrmější železniční trať v Čechách**. V úseku z Tanvaldu do Kořenova má trať na téměř sedmi kilometrech sklon až 58 promile. Právě proto byla v kritických úsecích stoupání navržena Abtova ozubnice, kterou tvoří vždy dva ozubnicové pásy umístěné mezi kolejemi, na ně najedou ozubená kola lokomotivy a zapadnou do zubů ozubnice.

Na cestě z Tanvaldu do Harrachova bude 21 % vaší cesty tvořit jízda tunely. Vydáte-li se až do Harrachova projedete jich celkem 5 a čekají vás i čtyři větší mosty. Nejdelší z tunelů je **Polubenský**, který měří 940 m. Železniční fanoušky nadchnou nejenom **Nostalgické jízdě**, které se pravidelně na trati konají, ale také návštěva **Muzea ozubnicové dráhy a Výtopny v Kořenově**. www.zubacka.cz

PALÁC LIEBIEG

V blízkosti libereckého zámku stojí honosná stavba Palác Liebieg. Původně klasicistní dům Ferdinanda Römhelda byl rodinou Liebiegů v letech 1871–1872 přestavěn na luxusní vilu se zahradou a dalšími přidruženými stavbami. Za návrhem vily stojí liberecký stavitel **Gustav Sachers**, na první pohled je patrná jeho **inspirace severoitalskou renesancí**. Svou okázalostí, architektonickým řešením a uspořádáním je budova právem nazývána jako Liebiegův palác. Po druhé světové válce sloužila budova jako galerie, první návštěvníci tu byli přivítáni už v srpnu 1946. **Oblastní galerie v Liberci** sídlila v Paláci Liebieg až do roku 2014.

V současnosti prošla stavba velmi rozsáhlou rekonstrukcí a je využívána **jako spolkový dům**, který poskytuje zázemí neziskovým organizacím, spolkům a jednotlivcům pro svou činnost. **Komunitní centrum** tu připravuje programy zaměřené na vzdělávání, kulturu, pohyb, prevenci, osvětu i udržování tradic. Široké spektrum kulturní nabídky nadchne všechny věkové kategorie. Palác Liebieg je průvodce životem každého Liberečana a vítání jsou i další návštěvníci. Při mimořádných příležitostech, jako jsou Dny evropského dědictví, Dny památek, vánoční a velikonoční svátky, se v paláci konají **komentované prohlídky**. Dozvíte se tu spoustu zajímavostí nejen o historii vily, ale také o odkazu rodiny Liebiegů.

www.palac-liebieg.cz

ZOO LIBEREC

Liberecká zoo je **nejstarší zoologickou zahradou v ČR**, vznikla v roce 1904 a to zásluhou ornitologického spolku, který už roku 1895 vytvořil ve čtvrti Perštýn malý zookoutek. Již před první světovou válkou se zahrada pyšnila vedle drobného zvířectva i dravými ptáky, hady, ještěry, rybami, dikobrazem, opicemi i divokým buvolem. Oblíbenost zoo postupně rostla a v roce 1913 prošlo jejími branami 70.000 návštěvníků. Druhá světová válka přinesla zahradě obrovskou ránu, v roce 1945 byla zoo ve velmi žalostném stavu, i přesto se jí však podařilo zachovat. Postupem času se sem začala vracet zvířata, jejichž chov byl přerušen. V roce 1956 se do zoo vrátili paviáni pláštíkoví, v roce 1975 byl obnoven chov lachtanů. Z novodobé historie zaujme rok 2002, kdy se liberecká zoo stala první zahradou mimo Asii, která získala takina zlatého.

Dnes se zahrada rozkládá se na ploše necelých 14 ha a na prohlídkové trase měřící přibližně 2 km lze pozorovat více než **160 druhů zvířat**. V areálu se nachází celkem **šest pavilonů** – pavilon tropů, pavilon šelem, pavilon žiraf, pavilon slonů, pavilon opů a pavilon ZooExpo. V posledním ze jmenovaných pavilonů je k vidění od května 2023 expozice tropických žab. Konají se tu také pravidelné přednášky pro veřejnost **ZooObjektiv**, každou druhou středu v měsíci od 18 hodin se dozvíte o dění v zoo a podrobnosti o chovu zvířat v lidské péči. Vydejte se obdivovat krásu exotických druhů zvířat a oslavte 120 let od vzniku liberecké zoo.

www.zooliberec.cz

eLpass – SPOLEČNÁ VSTUPENKA LIBERECKÉHO KRAJE

Chystáte se navštívit Liberec, Turnov a Českou Lípou? Využijte možnosti nákupu **společné vstupenky**, která vám zpestří výlet o návštěvu kulturních institucí Libereckého kraje, a navíc s ní ušetříte. Elektronický Liberecký pass – eLpass – je **jednorázová, nepřenositelná, kombinovaná** online vstupenka. Má **platnost 6 měsíců** od zakoupení a jejímu držiteli umožňuje vstup do vybraných turistických cílů. Protože je eLpass vydáván pro jednu určitou osobu (obsahuje údaje, jako je jméno a příjmení držitele, místo bydliště a rok narození), je nepřenosný. Zakoupit ho však můžete i jako dárek, kupující osoba nemusí být nutně držitelem online vstupenky.

Společná vstupenka **eLpass GRANDE** umožňuje držiteli navštívit Zoo Liberec, Botanickou zahradu Liberec, Muzeum Českého ráje v Turnově, Oblastní galerii Liberec, Vlastivědné muzeum a galerii v České Lípě a Severočeské muzeum v Liberci spolu s výstupem na věž. Varianta **eLpass MINI** opravňuje držitele navštívit Zoo Liberec a Botanickou zahradu Liberec. Vstupenky je možné zakoupit ve verzi základní pro osoby starší 15 let, nebo zlevněné pro děti 3–15 let, studenty s platným průkazem, seniory 65+ a ZTP. Pro zakoupení vstupenky je nutné mít ve svém mobilním zařízení staženou aplikaci **Apple Wallet**, nebo **Your Wallet**, které je možné stáhnout zdarma. Vaši zakoupenou vstupenku poté stáhnete do peněženky a následně ověříte u vstupu.

www.elpass.cz

CENTRUM BABYLON

Babylon je známý především díky svému **Aquaparku** s unikátní výzdobou ve stylu steampunku. Obrovský areál, který byl vybudován na místě bývalé textilní továrny, však nabízí pod jednou střechou mnohem více – zábavu, relaxaci, pohyb i poučení. Své si tu najdou všechny generace, a to za každého počasí!

Ve stylu antických lázní se na ploše větší než 1000 m² nachází **Wellness centrum Babylon**. Bylinková inhalace, římská pára, klasická i finská sauna, solná inhalace a mnoho dalšího, vše doplněné asistovanými Spa a wellness procedurami na objednávku, vám navodí příjemnou a uvolněnou atmosféru. S dětmi nesmíte minout **Funpark Babylon** s velkou Baby hernou pro nejmenší. Atrakce pro děti doplňuje také zázemí pro rodiče. Zatímco si vaše děti budou užívat radosti z pohybu, vy si v klidu můžete vychutnat kávu. Milovníci virtuálních her ocení **Laser Game** s novými interiérovými prvky, novou laserovou výzbrojí a volitelnými módy hry. Za společnou zábavou můžete vyrazit na **Bowling** ve stylu amerických 50. let. Pro mladší hráče jsou u dvou drah vysouvací mantinely, které jim hru usnadní.

Pokud vám jde z toho všeho hlava kolem a říkáte si, že za jeden den se to vše stihnout nedá, ubytujte se ve **Wellness Hotelu Babylon**. Vybírat můžete z několika typů pokojů a z různých pobytových balíčků. Najděte vše, co patří k dovolené pod jednou střechou.

www.centrumbabylon.cz

MERCURIA LASER GAME

Největší síť laser game arén slaví 10 let! Letos v červnu uplynou už 2 roky, co byla otevřena pobočka v Liberci. Nechte se vtáhnout do světa plného adrenalinu a taktiky. Jedinečná **designová aréna** vás přenesle do tří světů, atmosféru hram dodá unikátní hudební kulisa. Hráči si procvičí soustředění i zachování chladné hlavy ve vyostřených momentech.

Kromě laser game arény si můžete navíc zahrát **arkádové hry**, kličkovat v **laserovém bludišti**, nebo vyzkoušet **virtuální realitu**. Po se pak občerstvíte na **baru**, kam se vejde až 80 osob. Pokud máte partu kamarádů, kteří touží po dobrodružství, můžete si tu uspořádat třeba i netradiční oslavu, nebo setkání.

www.mercurialaser.cz

SEVEROČESKÉ MUZEUM V LIBERCI

Severočeské muzeum se nachází v místě nazývaném **Zlatý kříž**, je jedním z nejvýznamnějších míst Liberce. Na jedné křižovatce se tu potkávají tři úžasné stavby, budova Obchodní a živnostenské komory, Oblastní galerie Liberec a Severočeské muzeum. V muzeu si můžete prohlédnout hned několik expozic, které vás seznámí s uměleckým řemeslem, přírodou Jizerských hor a Frýdlantska, mechanickými hudebními automaty i dějinami Liberce a předměty ze sbírek nejenom Severočeského muzea. To, co neunikne vašim zrakům už při příchodu k budově je **muzejní věž**, která měří 41 metrů a je přesnou kopií renesanční radniční věže. V srpnu 2022 byla v muzejní věži instalováno **umělecké dílo bratrů Jana a Ondřeje Salanských** – 26metrový skleněný žebřík. Přestože je ze skla, na první pohled působí, jako by byl z nerezové oceli. Je totiž vyroben z technického skla, které je zevnitř vystříbřené. Nahlédněte do minulosti i současnosti celého regionu. www.muzeumlb.cz

iQLANDIA

Vydejte se na průzkum do světa **Umělé inteligence**, moderní liberecké vědecko-zábavní centrum iQLANDIA si pro vás připravilo **novou minipozici**. Víte, jaký je tajemný svět umělé inteligence? V rámci expozice Člověk se vám otevrou dveře do fascinujícího světa, který vám přiblíží základy a principy, na kterých funguje AI.

Nová minipozice představuje **AI** prostřednictvím **čtyř interaktivních exponátů**, které ukazují nejen pokročilé technologie, ale také praktické aplikace umělé inteligence ve skutečném světě. Čeká vás tu rozpoznávání tváří, chat s umělou inteligencí, vytvoření obrázku na základě promptů a rozpoznávání obrázků. Expozice, která je určená především dětem a mladým, vás zaujme, přinese poučení a zároveň se nemusíte obávat přílišného zahlcení informacemi.

Během víkendů a prázdnin je minipozice doplněna o tzv. **busking**, kde edutaineři aktivně oslovují návštěvníky a nabízejí další možnosti interakce s umělou inteligencí. Poznejte nové technologie, praktické aplikace, jak umělá inteligence generuje nový obsah i to, jakým způsobem může obohatit náš každodenní život. Vyzkoušejte si umělou inteligenci na vlastní kůži! www.iqlandia.cz

HOTEL REHAVITAL

Hotel Rehavital leží v samém centru Jablonce, tady budete mít celý region jako na dlani. Pestrou paletu chutí, které nabízí kraj, můžete ochutnat na **regionálních snídaních**, vůně zdejší přírody ucítíte v **hotelovém wellness**, které nabízí odpočinek pro každého. V hotelu se nachází **koutek plný regionálních výrobků**, koupí produktů podpoříte lokální výrobce, a navíc si odvezete něco, co vám vždy připomene návštěvu Rehavitalu a Jizerek. Nechte se hýčkat, užijte si krásu Jizerských hor.

Hotel Rehavital je víc než jen ubytování. Během roku se tu pořádají nejrůznější **kulturní akce**. V přízemí hotelu se nachází **konferenční místnost** s kapacitou až 50 míst. Pro soukromé akce, oslavy, večírky či výročí si můžete pronajmout hotelovou restauraci, nebo zahradu, která zaručuje klid a soukromí. V případě zájmu vám tu připraví chutné občerstvení, výzdobu vnitřních i venkovních prostor a zajistí obsluhu.

Catering na míru je vždy zárukou čerstvosti a podpory regionálních surovin. Autentické receptury nenechají vaše chuťové pohárky v klidu. Objevíte místo stvořené pro setkávání. www.rehavital.cz

RESTAURACE A HOTEL PETŘÍN

Stylové ubytování, restauraci s prvorepublikovou kuchyní a úchvatným výhledem na Jablonec nad Nisou a Jizerské hory nabízí Petřín – hotel, restaurace a rozhledna v jednom. Už při příjezdu k jedinečné stavbě vás nadchne ohromující výhled. Užijte si ho nejenom z prostranství před hotelem, ale také z nově otevřené **petřínské rozhledny**. Po zdolání 100 schodů se vám naskytne výhled na Ještědský hřeben, Liberec, Jizerské hory i Krkonoše.

Neodolatelnou zastávkou je zdejší **restaurace**. Místní pokrmy jsou inspirované dobou první republiky, ve které tradiční českou kuchyni ovlivňovaly také akcenty rakouské, či francouzské gastronomie. Kdo by odolal 5 dnů připravované hovězí květové špičce se svíčkovou omáčkou, nebo jelenovi po burgundsku. Delikátní pokrmy doplní výborná káva a dezerty. Jedinečné chutě okusíte vždy, když do restaurace zavítáte. Speciální nabídky jsou inspirované sezónními surovinami i nostalgickými vzpomínkami. Posadte se ke stolu, obraťte svůj zrak k oknům, vychutnejte si unikátní výhled do údolí a ještě, než si stihnete vše prohlédnout, už se k vám line ta neuvěřitelně omamná vůně z kuchyně. www.hotelpetrin.cz

SPA RESORT LIBVERDA

V malebném podhůří Jizerských hor leží Lázně Libverda. Svůj věhlas získaly díky **léčivým minerálním pramenům hydrogenuhličitánového typu**, klidnému prostředí i blízkosti přírody. Ať už vám lékař lázeňskou péči doporučil, nebo chcete dopřát to nejlepší svému tělu vy sami, jste na správném místě. **Spa Resort Libverda** se zaměřuje na léčení pohybového aparátu, diabetu, kardiovaskulárních, onkologických a neurologických onemocnění. Je ale zároveň ideálním místem i v případě, že hledáte jen odpočinek a relaxaci, na výběr máte z nabídky atraktivních **wellness pobytů** či **jednotlivých procedur**.

Minerální pramen můžete ochutnat při procházce po lázeňské kolonádě, ale jeho blahodárnou sílu můžete vyzkoušet v rámci **uhličitých koupelí**. Po sérii koupelí dochází ke zlepšení prokrvení a okysličení všech tkání, k poklesu a stabilizaci zvýšeného tlaku krve i k úpravě výměny látkové a vyplavování jejích produktů. Uhličitou koupel je možné absolvovat dokonce i v páru v rámci speciální místnosti. Mnoho dalších lákadel najdete v nabídce Spa Resortu Libverda, stačí si jen vybrat. www.lazne-libverda.cz

LEVANDULOVNA

Čtvrtým rokem nenápadně podél kolejí vedoucích na Bílý Potok rostou levandule. Relativně teplé klima Frýdlantského výběžku má blahodárný vliv na růst této trvalky. Dlouhá fialové kvetoucí pole zvou k návštěvě každého, kdo se rád na chvíli zastaví a nechá se očarovat klidem. Zastavte se v **Levandulovně v Raspenavě**, projděte se mezi políčky a nechte místní krajinu vyprávět své příběhy.

Pokud chcete fialovou krásu zažít, můžete dorazit v době květu, tedy zhruba od půlky června do konce srpna. Ve **stánku s pomalým občerstvením** si vychutnáte kávu, levandulovou limonádu a občerstvení z lokálních surovin. Zúčastnit se můžete i různých **workshopů** přímo na poli. Nechte čas plynout, pozorujte strmé svahy hor, pasoucí se ovečky a vychutnejte si **slow turismus** plnými doušky. Možná si pak i pomalejší tempo přenesete také k sobě domů. www.levandulovna.cz

PIVOVAR REZEK

Pivovar Rezek se nachází na jižním svahu Černostudničního hřebene. Právě prameniště povrchové vody Černostudničního hřebene se stalo základem pro výrobu piva, které po právu nese název **pivo z Jizerských hor**. Od loňského roku se pivovar navíc může pochlubit solární elektrárnou, která pokrývá kompletní výrobu po celý rok. Na alternativní zdroj elektřiny je pivovar zaslouženě hrdý. Pivo z Jizerských hor se vyrábí z jizerskohorské vody a jizerskohorského slunce!

V současné době jde o jediný pivovar v republice, který tímto způsobem pivo vyrábí. Kromě toho solární články slouží k vytápění, chlazení piva, a dokonce si v pivovaru můžete i zdarma dobít svůj elektromobil. Ochutnat pivo z Jizerských hor můžete přímo v **pivnici**, nebo si můžete zajít na **prohlídku pivovaru** s ochutnávkou. www.pivovarrezek.cz

ANTONIE HOTELS

Na ikonickém místě Jizerských hor stojí nová **Horská chata Smědava**. Víte, co má společného Smědava a Mars? Americká společnost OxEon Energy má díky misi NASA svou technologii na Marsu a díky majiteli horské chaty také přímo na Smědavě. Jedná se o unikátní vodní turbínu, která je součástí malé vodní smědavské elektrárny. Luxusní ubytování provoněné dřevem nadchne každého, kdo hledá ideální místo pro výlety do přírody. Zastavit se tu můžete také na pověstný „Smědavský knedlík“. www.chatasmedava.cz

Zcela nezaměnitelný je designový hotel **Antonie Hotel**. Ústřední motiv jedinečného stromu Aloe vera se prolíná hotelem v desítkách materiálových variací, v provedení 2 i 3D. Velkorysá architektonická koncepce vyniká mimořádností technického řešení. Naprosto výjimečný je salónek „Paraboloid“ připomínající meziplanetární loď. Zejména po setmění, když se ve Frýdlantu rozzáří tisíce světel, si můžete připadat jako ve vesmíru. Za denního světla se vám pak naskytne velkolepý výhled na město a panorama Jizerských hor. www.antoniehotel.cz

V unikátní oblasti 770 metrů nad mořem 2. stupně ochranného vodního pásma se nachází několikahektarový areál **Montanie Resort**. Místo je považováno za jedno s nejčistším ovzduším v ČR. V blízkosti se nachází hranice unikátního území, Jizerské oblasti tmavé oblohy. Bezmračná noc vám přinese pohled na neuvěřitelné dva tisíce hvězd se stříbrným pásem Mléčné dráhy. Užijte si luxusní ubytování alpského typu a buďte co nejbližší přírodě Jizerek. www.montanie.cz

AUTOMOTO MUSEUM LUČANY

Muzeum automobilů a motocyklů bylo v loňském roce otevřeno ve zrekonstruované budově bývalé sklárny v Lučanech nad Nisou. Netradičně pojatá expozice zachycuje průřez celým dvacátým stoletím a je zaměřena sportovním směrem. Potěšení tu budou nejenom milovníci **motorů**, ale i **designu** a **historie**. K vystaveným kouskům patří například italské supersportovní vozy Lamborghini i Ferrari, nebo české legendy jako Tatra 12 Sport či vozy Metalexu. Součástí expozice je připomenutí slavné rallye Paříž-Dakar.

Unikátnost muzea dotváří navíc **možnost celoročního parkování veterána** pro ty, kteří pro něj nemají místo doma. Vlastní-li takové vozidlo, můžete si v depozitu pronajmout část plochy. Vlastníci veteránů navíc jistě ocení **díleňské prostory**, kterými muzeum disponuje. Zkušený tým mechaniků se vám postará o běžný servis automobilů a motocyklů, ale také o opravy většího rozsahu. www.automoto-museum.cz

BIKEPARK TANVALDSKÝ ŠPIČÁK

Ať už jste zkušení bikeri, nebo začátečníci, na oblíbené **flowtraily** vyrazte do Bikeparku Tanvaldský Špičák. **Jednosměrné terénní stezky** začínají na vrcholu Tanvaldského Špičáku a končí na parkovišti u nástupní stanice na lanovou dráhu Špičák I. Tři tratě (modrý, červený a technický černý) o celkové délce přibližně 10 km vedou lesem a jsou široké 1 m. Při jejich sjíždění budete zdolávat různé klopené zatáčky a terénní nerovnosti. Stezky jsou určeny pro **širokou cyklistickou veřejnost** a na své si zde přijdou i zručné děti. Náročné cyklisty nadchne zejména černý tratil, jedná se o přírodní trail vedoucí přes kameny a kořeny.

Na začátek trailů se dostanete buď lanovkou, nebo po silnici vedoucí Albrechticemi až na vrchol Tanvaldského Špičáku. **Lanovka** jezdí v červnu a v září vždy od pátku do neděle od 9.30 do 17 hodin, o letních prázdninách pak denně. U nástupní stanice na lanovou dráhu můžete využít služeb **půjčovny kol** a **prodeje drobných doplňků**. www.skijizerky.cz

Za výhledy na Paličnick

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 12 km

Itinerář: Bílý Potok → Bartlova bouda → žlutá turistická značka → Hájený potok (vodopád na Hájeném potoce) → Paličnick → Předěl → Bílý Potok

Za přehrazenými vodami

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 38 km

Itinerář: Rudolfov u elektrárny → Česká chalupa → Maliník → vodní nádrž Bedřichov → Stammelův kříž → Pod Javorovým vrchem → Fojtka, horní rozcestník → Fojtka → vodní nádrž Mlýnice → Chrástava → Stráž nad Nisou → Kateřinky, křižovatka → Liberec

Žulovou stezkou

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 13,5 km

Itinerář: Mníšek, vlakové nádraží → Fojtka, dolní rozcestník → Zaječí důl → bývalý žulový lom → Červená ruka → Oldřichov v Hájích

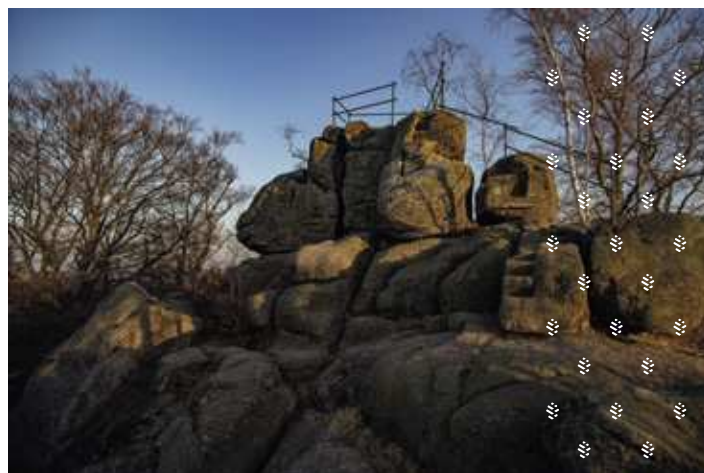

K Martinské stěně i Dračímu kameni

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 7 km

Itinerář: Z centra Liberce autobusem č. 13 (Fügenerova → Pod Záložnou) → Kateřinky, U křížku → Kateřinky, horní rozcestí → Pod Dračím vrchem → Dračí vrch → Pod Dračím vrchem → Martinská stěna → Kateřinky, U křížku → a ze stejné autobusové zastávky zpět do Liberce

Za novými rozhledy Tanvaldska

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 11,5 km

Itinerář: Vlakové nádraží Desná → kino Alfa → žlutá turistická trasa → kostel Nanebevzetí Panny Marie → Mariánské schody → Světlý vrch → skiareál Detoa → rozcestí Pod Špičákem → vyhlídka Špička nad Tanvaldem → bikepark Bobovka → vlakové nádraží Tanvald

Na kole přes Rádlo na Císařský kámen

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 16 km

Itinerář: Jablonec nad Nisou → odbočka Rádlo → Milíře → rozhledna Císařský kámen → kostel Nejsvětější trojice → NS Rádlo → Jablonec nad Nisou

Harrachov ze sedla kola

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 31 km

Itinerář: Harrachov, autobusové nádraží → Harrachov, Rýžoviště → Ryzí potok → Sedlo nad Studenovem → Čertova pláň, návrší → Ručičky → Kládova cesta → Krakonošova snídaň, rozcestí → Kamenec → Huťský kout → Harrachov, centrum

CRYSTAL VALLEY WEEK 2024

Třpytivé rozloučení s prázdninami se uskuteční v **Liberci od 26. do 31. srpna 2024**. Festival sklářství a šperkařství Crystal Valley Week se v centru města koná od roku 2022, letošní ročník však zavítá také do Vratislavic nad Nisou. Program se bude konat na libereckém náměstí Dr. E. Beneše, v tradičních výstavních prostorách, ale zejména v **méně obvyklých lokacích**. Ve spolupráci s Dopravním podnikem měst Liberec a Jablonec nad Nisou proběhnou akce v tramvajovém depu, zavítat můžete v rámci festivalu také do Liebiegova paláce, nebo Botanické zahrady Liberec.

Třetí ročník festivalu připomene **třísetletou tradici výroby svítidel na severu Čech**, v průčelí radniční budovy a v ulici 5. května se vám tak naskytne pohled na zavěšené lustry. Během týdne nabitého akcemi nebude chybět ani oblíbená PechaKucha Night s 12 osobnostmi, Křišťálový trh v Krajské vědecké knihovně Liberec, nebo módní přehlídky v tramvajovém depu. Veřejnosti se opět otevře Kávárna Pošta, která bude hostit výstavu Hanse van Bentema "Keep on dreaming". Zajímavé expozice a výstavy uvidíte na mnoha dalších místech včetně Severočeského muzea a Kulturního centra 101010 ve Vratislavicích nad Nisou. Před libereckou radnicí si vychutnáte tvoření, zábavu i pohled na práci u sklářského kahanu, nahlédnete pod šikovné ruce brusičů i sklářů. Vychutnejte si týden plný sklářské a šperkařské slávy, ze které vám budou přecházet oči!

www.crystalvalleyweek.cz

KŘEHKÁ KRÁSA

Krásu skla a bižuterie, historii tradičního řemesla i současné trendy propojuje **prodejná výstava Křehká krása**, která se každoročně koná v Jablonci nad Nisou. V letošním roce vás zaujme svým novým konceptem doprovodného programu, každý den bude věnován jiné věkové skupině a výstava nabídne zážitky pro všechny generace.

Zahajovací den Křehké krásy 2024 proběhne ve **čtvrtek 8. srpna**. Páteční program "Den s klauny" bude věnován rodinám a především dětem. Klauni vás pobaví a těšit se můžete i na představení na jevišti amfiteátru. Sobota bude patřit křehké kráse hned v několika rovinách, představí se finalistky soutěže **Miss Česká republiky** a diváci si zvolí Tvář Křehké krásy. Nedělní program bude věnován **Muzeu skla a bižuterie**, které v roce 2024 slaví 120. výročí od svého založení. V tento den se můžete podívat do muzea zdarma, a navíc si tu pro vás připravili zajímavý hudební doprovodný program. Nechte se okouzlit Křehkou krásou!

www.krehkakrasa.cz

NORTH BIKE CLUB – DĚTSKÝ MTB CUP

Patříte také do skupiny sportovců s vášní pro cyklistiku a máte pocit, že vaše dítě se s kolem snad už narodilo? Na Liberecku a Jablonecku působí **North bike club, sportovní spolek**, který učí žít děti sportem a vychovává z nich zdravé sebevědomé lidi. Najdete tu jak milovníky kol, tak i certifikované trenéry s licenci a profesionály. Spolek se zaměřuje na **dětské cross country**, pořádá **kurzy** i letní **bikerské kempy** vhodné pro děti od 4 let se zájmem o jízdu na kole.

www.northbikeclub.cz

Stejně jako v minulých letech, i letos pořádá North bike club cyklistický seriál pro děti od 2 do 16 let, **Dětský MTB Cup Libereckého kraje**. Na české bikové scéně má tento seriál závodů své pevné místo a úspěšně se vypořádává s konkurencí. Za 17 let působení se odjelo ve více než 30 různých závodních destinacích 140 závodů. V roce 2024 se můžete těšit na rekordních 8 závodů na několika místech Libereckého kraje. Informace o jednotlivých závodech i přihlášky najdete na www.detskymtbcup.cz.

K jizerské zimě neodmyslitelně patří běžecké stopy, sjezdové lyžování a sáňkování. Oblíbeným sáňkařským cílem je přírodní sáňkařská dráha ve Smržovce. Téměř čtyřkilometrová trasa vede z Černé Studnice až k lyžařskému vleku Filip ve Smržovce, trasa má rychlé i klidné části a spoustu zábavy si tu užije celá rodina.

Čas od času si ale se zimou počasí pěkně pohraje a zimním sportům není úplně přáno. I tak můžete v Jizerkách strávit příjemné dny plné poznání i rozjímání. Vydat se můžete do muzeí i galerií, do zábavních parků a užít si chvíle klidu v některém z jizerských wellness.

www.jizerky.cz/zima

JIZERSKÁ MAGISTRÁLA

Bílá stopa je nepochybně obrovským lákadlem pro každého nadšence běžeckého lyžování. Jizerská magistrála je jednou z nejstarších upravených magistrál ČR a za příznivých sněhových podmínek dosahuje délky až **250 km**. Je výjimečná profilem tratí a kvalitní úpravou. Do stopy můžete nastoupit z **23 různých nástupních míst** nacházejících se na Jablonecku, Liberecku, Tanvaldsku i Frýdlantsku. Téměř na všech nástupních místech máte **možnost parkování** na oficiálních či soukromých parkovištích, na mnohá místa se ale dostanete i **veřejnou dopravou** a odpadne vám tak starost s hledáním volného parkovacího místa. Téměř na každém rohu najdete kiosek, nebo restauraci, kde se můžete občerstvit.

Stopa Jizerské magistrály vás zavede do samého srdce hor, užijete si klid, ticho a kouzelnou atmosféru přírody zahalené do třpytícího se sněhu. Dokonalost klidné jizerské zimy vás uchvátí a dojme.

www.jizerskaops.cz

SKIARÉNA JIZERKY

Skiaréna Jizerky je **propojení tří ski areálů** jednotným bezdotykovým odbavovacím systémem lyžaře, tedy společným skipasem a skibusem. Ski areály Tanvaldský Špičák, Severák a Bedřichov nabízí v rámci Jizerek celkem 17 km sjezdovek, 20 lyžařských vleků, 2 lanové dráhy a 3 pohyblivé koberce.

Největší lyžařský areál v Jizerkách je **Tanvaldský Špičák**. Nabízí večerní lyžování i výuku pro nejmenší lyžaře. Malí začátečníci tu mají perfektní zázemí, pojízdný koberec SUNKID i dětské hřiště. Výkonný zasněžovací systém je zárukou velmi dobrých sněhových podmínek i při nedostatku sněhu. Lyžařský areál **Severák** se pyšní jednou raritou, mají tu vlek a sjezdovku vedoucí přes most přes silnici. Výborné podmínky nabízí areál pro výuku malých i dospělých lyžařů, sjezdové tratě mají nízkou a střední obtížnost. Samozřejmostí je večerní lyžování, služby půjčovny i servisu, uzavřené dětské hřiště Dětský svět Severák, a dokonce i možnost hlídání dětí v herně umístěné v patře nad půjčovnou. Ski areál **Bedřichov** nabízí lyžování na celkem 4,5 km sjezdovek, jsou to široké tratě střední a nízké obtížnosti. Ujít byste si tu neměli nechat večerní lyžování na Malinovce, kde se nachází také oddělený prostor pro výuku lyžování.

www.skijizerky.cz

VISIT JIZERKY: O NÁS

Jsmo **Turistický region Jizerské hory: Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko a Tanvaldsko** a znáte nás pod značkou **Visit Jizerky**. Náš spolek funguje už devatenáct let a je oficiální organizací destinačního managementu s certifikací od České centrály cestovního ruchu Czech Tourism. Budujeme jedinečnou značku destinace jako celku a naším cílem je ekonomický rozvoj Jizerských hor.

Na území Jizeřek **koordinujeme aktivity týkající se cestovního ruchu**. Spolupracujeme s obcemi a městy, podnikateli i neziskovými organizacemi, a vzájemně všechny aktéry propojujeme. Pravidelně se setkáváme nejenom se samosprávou, neziskovkami a podnikateli, ale také s informačními centry. Vídáme se mnohokrát do roka a předáváme si důležité informace, odborně se školíme a plánujeme aktivity. Udržet tempo s tak dynamicky se rozvíjející oblastí, jako je cestovní ruch, je velmi náročné. O to větší radost máme, když se nám podaří zrealizovat společné aktivity a projekty, a když se vzájemně shodneme na důležitých tématech, která chceme vám všem předat.

V průběhu celého roku **vydáváme** nejrůznější **tiskoviny**, jako jsou například tyto celoroční noviny, nebo turistické mapy, letáky a brožury. Inzerujeme v širokém spektru médií a prezentujeme Visit Jizerky na **tuzemských i zahraničních veletrzích** cestovního ruchu, a na **kulturních akcích** našich partnerů. Od loňského roku nás navíc můžete potkat v našem novém modrém stánku s originálním motivem písma „J“ a „šišťček“.

Při prezentaci Jizeřek usilujeme o to, aby návštěvníci směřovali do všech koutů regionu a samozřejmě i do míst méně frekventovaných, a tím došlo k uvolnění lokalit, které jsou nad hranici své maximální kapacity. Důležitou roli v této činnosti hraje infrastruktura. Právě proto klademe důraz na spolupráci s podnikateli v cestovním ruchu.

Již třetím rokem pro vás pořádáme v hlavní letní turistické sezóně **komentované prohlídky**. Ty už vás zavedly na řadu zajímavých a v mnoha případech i méně známých míst. Oblíbili si je nejenom turisté, ale i místní obyvatelé. S radostí tak vstupujeme do třetího ročníku komentovaných prohlídek, které vám odtajní další zajímavosti Jablonce nad Nisou.

Jizerské hory jsou krásné a jedinečné. Ať už naše aktivity směřují kamkoli, vždy myslíme na nutnost **ochrany přírody**. Dbáme, aby byli návštěvníci Jizeřek seznámeni s pravidly chování v přírodě. Z tohoto důvodu vzniklo naše **Desatero, jak se chovat v přírodě**. Deset základních pravidel stačí k tomu, aby se Jizerské hory zachovaly ve své kráse i pro budoucí generace. Protože víme, že pravidla by si měl osvojit každý v co nejranějším věku, připravili jsme pro malé návštěvníky regionu **omalovánky** Desatero, jak se chovat v přírodě. Každý obrázek zasazený do přírody Jizeřek prezentuje vždy jedno pravidlo, malé děti si tak hravou formou vštípí to, co je nejenom pro Jizerky tak velmi důležité.

Ochranu Jizeřek podporujeme aktivně. V loňském roce se nám podařilo zařadit do prodeje **kávy**. Každý, kdo si ji zakoupil, si nejenom vychutnal lahodný šálek kávy z Jizeřek, ale také přispěl částkou 40 Kč na ochranu přírody Jizerských hor. V letošním roce v tomto projektu pokračujeme a připravili jsme **dobročinné pexeso**, které můžete zakoupit za 45 Kč. 15 Kč z této částky opět putuje Jizersko-ještědskému horskému spolku, který využije vybrané finanční prostředky k ochraně přírody.

Kde se dozvíte vše o Visit Jizerky? Zavítejte na náš web **www.jizerky.cz**, najdete tu zajímavé informace, tipy na výlety i aktuální dění. Sledovat nás můžete také na sociálních sítích **Facebook** a **Instagram** jako **@VisitJizerky**. Lavina aktuálních informací, tipů, kam vyrazit a překrásných fotografií z Jizeřek vás jistě naláká k návštěvě i delšímu pobytu. My se s vámi budeme těšit na viděnou, třeba na některé z akcí, a pokud se mineme, nezapomeňte, že jsme s vámi každý den po celý rok!

Chtěli byste se i vy podílet na dění v regionu a jeho rozvoji v oblasti cestovního ruchu, mít přehled o tom, co se chystá, stát se součástí značky Visit Jizerky a čerpat ze spolupráce řadu výhod? **Staňte se našimi partnery! Neváhejte nás kontaktovat na e-mailové adrese info@jizerky.cz.**

VYRAZ NA ZÁPAD OD JEŠTĚDU

A ODHAL KOUZLO LUŽICKÝCH HOR

 luzickehory
 Luzickehory
 sklo.doluzihor.cz

**Lužické
hory**

 JIZERKY
TURISTICKÝ REGION

 @visitjizerky

 visitjizerky

 www.jizerky.cz

TIRÁŽ

© Jizerské hory – Turistický region Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko a Tanvaldsko; Nitranská 410/10, 460 07 Liberec; IČ: 75057760; www.jizerky.cz; vydáno v květnu 2024 v Liberci; v nákladu 14000ks; 29. vydání; evidence: MK ČR E 19236; grafika: **tiskárna iris** • www.vytiskneme.cz; tisk: Unipress; foto: archiv TRJH.
Za obsah a gramatickou správnost ručí Turistický region.
Poděkování za odkazy na mapy.cz; @Seznam.cz a. s. 2024.

 **Liberecký
kraj**

 JIZERKY
TURISTICKÝ REGION